

7. Katz, Jonathan. Introduction to Modern Cryptography / Jonathan Katz, Yehuda Lindell. — CRC Press, 2008. — p. 166-167.

8. Gabidulin E. M., Kshevetsky AS, Kolybelnikov AI Information protection: a textbook — M.: MFTI, 2011. — 225 Art.

9. Barichev SG, Goncharov VV, Serov RE Fundamentals of modern cryptography — 3rd ed. — M.: Dialogue-MIFI, 2011. — 176 Art. 10. LUCIFER: the first block cipher [Electronic resource] — Resource access mode: <http://www.quadibloc.com/crypto/co0401.htm>.

10. Hoffman L. Modern methods of protection of information / trans. with English. — M. Sov. Radio, 1980. — 264 p.

Статтю подано до редакції 08.09.2019 р.

УДК 330.3

DOI: 10.33111/mise.98.3

Бегун А.В., к. е. н.,
професор кафедри інформаційного менеджменту,
Гриценко К.А.,
студентка 3-го курсу спеціальності "Системний аналіз",
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Biehun A.V., PhD in Economics,
Professor of the Information Management Department,
Hrytsenko K.A.,
3rd year Student at the "System analysis" speciality,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

SYSTEM INVESTMENT OF UKRAINE INVESTMENT POLICY

Анотація. *Кожна держава світу зобов'язана проводити та реалізовувати раціональну економічну політику. Це явище вважається складним, так як складається з чималої кількості взаємопов'язаних і невід'ємних елементів. Однією зі складових економічної політики є інвестиційна політика держави.*

Проблема інвестицій в країні пов'язана не тільки з обсягами, але і структурою, а також ефективністю їх використання, що вимагає значних нормотворчих і організаційних зусиль як від влади, так і від окремих підприємств і фінансових інститутів.

Інвестиції, як дуже важливий параметр, яким визначається макроекономіка, роблять значний вплив на неї. Вони являють собою капітал, який викуповує компанія, для того щоб збільшити свою продуктивність і максимізувати прибуток.

За своїм впливом інвестиції запускають так звану ланцюгову реакцію, що сприятливо позначається на економіці як окремого підприємства,

так і держави загалом. При збільшенні кількості вкладів зростає національний дохід, тобто загальний прибуток від усіх видів діяльності в межах однієї країни. Це означає, що повністю повинне бути викоринене безробіття, чого в реальному житті, звичайно, неможливо домогтися. До того ж чим вищий рівень споживання якогось товару або послуги, тим вищий попит на них, тим більшим буде національний дохід, а це тягне за собою початковий приріст кількості вкладів.

Однак у цілому державне регулювання залученими обсягами національних та іноземних інвестицій і на сучасному етапі залишається недостатньо продуманим, суперечливим і малоєфективним. Одна з причин цього — відсутність чітко визначених пріоритетів розвитку економіки, сформульованої концепції національних інтересів, без якої неможливо створити сприятливе інвестиційне середовище, забезпечене комплексною законодавчою базою, відповідними виконавчими структурами, жорстким механізмом контролю.

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю розробки нових підходів до управління інвестиційними процесами в Україні на основі загальнотеоретичних досліджень та аналізу досвіду зарубіжних країн.

Ключові слова: інвестиції, дохід, економічна, політика, структура, системний аналіз.

Abstract. Every country in the world is obliged to implement and implement sound economic policies. This phenomenon is considered complicated because it consists of a large number of interrelated and integral elements. One of the components of economic policy is the state's investment policy.

The problem of investment in the country is connected not only with the volume, but also with the structure and efficiency of their use, which requires considerable legislative and organizational efforts both from the authorities, as well as from individual enterprises and financial institutions.

Investment, as a very important parameter that determines the macroeconomics, has a significant impact on it. They are the capital that a company buys in order to increase its productivity and maximize profits.

By their influence, investments trigger the so-called chain reaction, which favorably affects the economy of both the individual enterprise and the state as a whole. As the number of deposits increases, national income increases, that is, the total income from all activities within one country. This means that unemployment must be completely eradicated, which is, of course, impossible to achieve in real life. In addition, the higher the consumption of a product or service, the higher the demand for them, the greater the national income, which entails an initial increase in the number of deposits.

However, on the whole, state regulation of attracted volumes of national and foreign investments, and at the present stage, remains insufficiently thought out, contradictory and ineffective. One of the reasons for this is the absence of clearly defined economic development priorities, a formulated concept of national interests, without which it is impossible to create a favorable investment environment, provided with a comprehensive legislative framework, appropriate executive structures, rigid control mechanism.

The relevance of the research topic is determined by the need to develop new approaches to the management of investment processes in Ukraine on the basis of theoretical studies and analysis of the experience of foreign countries.

Keywords: relevance, income, economic, policy, structure, system analysis..

Вступ: Інвестиційні ресурси у світі — це один з найвагоміших чинників економічного розвитку будь-якої країни. Надходження іноземних інвестицій життєво важливе для виходу з сучасної

економічної кризи, подолання спаду виробництва та покращання якості життя українців.

Постановка проблеми: Здобуття незалежності України принесло період економічних реформ і трансформацій, що мали європейський економічний вектор спрямування. Як результат таких дій вбачалися доволі перспективні наслідки — соціально-розвинута європейська економіка, що має потужний цивільний промисловий комплекс, значний сегмент послуг та ефективний державний сектор. Вважалось, що основною ціллю державної інвестиційної політики в Україні має стати досягнення сприятливого інвестиційного клімату, який призведе до припливу інвестицій в її економіку. Саме тому важлива роль у цьому механізмі відводилася науково-обґрунтованій інвестиційній політиці держави, бо лише вона може визначити реальні джерела, напрями, структуру інвестицій, здійснити раціональні й ефективні заходи для виконання загальнодержавних, регіональних і місцевих соціально-економічних і технологічних програм, відтворити процеси на макро- й мікроекономічному рівнях.

На сьогодні в Україні сформовано широку базу інвестиційного законодавства. Розгалуженість її норм зумовлює необхідність їхньої систематизації та поетапного розподілу залежно від часу ухвалення й результатів, що були досягнуті з їхнім ухваленням.

Метою статті є використання системного аналізу для розробка теоретико-методологічних основ державної інвестиційної політики національної економіки і практичних рекомендацій щодо визначення напрямів та інструментів стимулювання інвестиційної діяльності задля активізації розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу: Сьогодні, незважаючи на світову фінансову кризу, яка в Україні поглиблюється, зокрема за рахунок нестабільної політичної ситуації, наша країна має всі шанси вийти на двозначний річний обсяг іноземних інвестицій. За даними державної статистики лише в першому півріччі 2008 року потік прямих інвестицій в Україну становив 6,708 млрд доларів США [6].

Дослідження інвестиційного ринку України слід розпочати з аналізу інвестиційної діяльності, оскільки стан інвестиційного ринку прямо залежить від інвестиційної політики та інвестиційної діяльності, що проводиться. У табл. 1 подано показники інвестування економіки України, а також розрахунки, необхідні для порівняння частка інвестицій у ВВП із нормативним показником у 2011–2017 рр.

Таблиця 1

ПОКАЗНИКИ ІНВЕСТИВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В 2011-2017 РОКАХ

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ВВП у фактичних цінах, млрд грн	1316,6	1408,9	1454,9	1566,7	1979,5	2383,2	2982,9
Капітальні інвестиції у факт. цінах, млрд грн	241,3	273,6	249,9	219,4	273,1	359,2	448,5
Капітальні інвестиції, (% ВВП)	18,3	19,4	17,2	14,0	13,8	15,1	15,0

Дані табл. 1 показують, що номінальний ВВП України за досліджуваний період мав зростаючий характер. Номінальний ВВП у 2017 році становив 2982,9 млрд грн, а реальний ВВП порівняно з 2016 р. збільшився на 2,5 %. Що стосується капітальних інвестицій, то в цілому також простежується зростання, окрім 2013 та 2014 років.

Однак, зворотна динаміка спостерігається щодо співвідношення капітальних інвестицій до ВВП, а цей показник вважається важливим індикатором економічної безпеки країни в усьому світі. Так, у динаміці 2011–2017 років рівень капітальних інвестицій у відсотках до ВВП коливався в межах 13–19 %, найнижче значення показав у 2014 і 2015 роках — 13,8 % і 14 % відповідно. Станом на 2017 р. в Україні капітальні інвестиції склали 15 % від ВВП при загальновизнаному нормативному значенні у 25 %. Це свідчить про дефіцит інвестиційних ресурсів в Україні та послаблення її інвестиційної активності. У Чехії та Польщі в періоди активного зростання економіки ці показники склали 30–70 %. Тобто, Україні також потрібно збільшувати інвестиції, і вони мають сягати понад 25–30 % від ВВП щорічно.

За підсумками січня–червня 2018р. індекс капітальних інвестицій в Україні склав 126,5 %. В абсолютному виразі за аналізований період вітчизняними підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 206,9 млрд грн капітальних інвестицій, що на 26,5 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2017 р. На рис. 1 представлено щоквартальний індекс капітальних інвестицій, що відображає зміну обсягів капітальних інвестицій за періоди, що обрані для порівняння. Він розраховується як відношення вартості активів, в які інвестовано кошти в певному періоді, продефльованої на відповідні індекси цін, до середньої вартості активів, в які інвестовано кошти в базисному році.

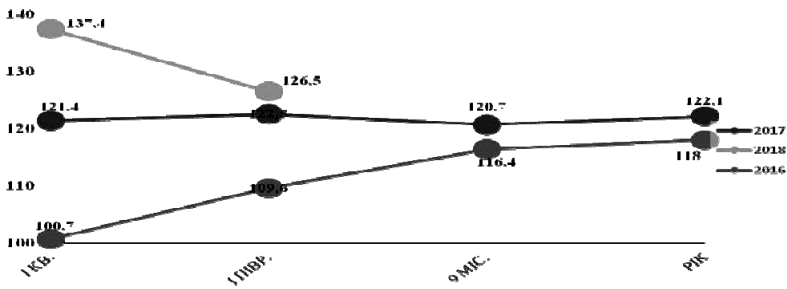

Рис. 1. Індекс капітальних інвестицій (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)

Обсяги залучення капітальних інвестицій в економіці України у 2017 р. за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 412,8 млрд грн капітальних інвестицій, що на 22,1 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 р. Динаміку капітальних інвестицій у 2007–2017 рр. представлено на рис. 2.

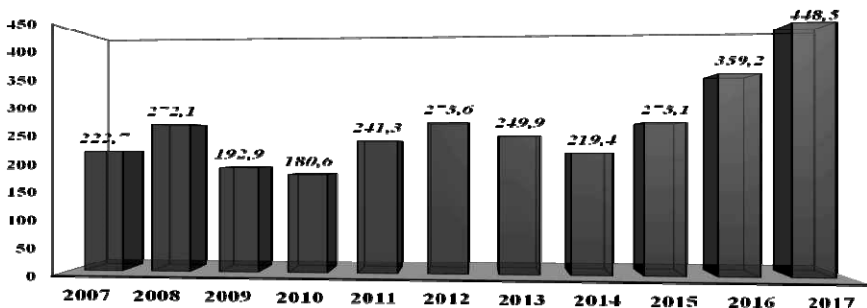

Рис. 2 Динаміка обсягів капітальних інвестицій у 2007–2017 рр., млрд грн

З наведеного рисунку можна зауважити, що з 2014 року динаміка обсягу капітальних інвестицій має зростаючий характер. За аналізований період мінімальне значення показник мав у 2009 і 2010 роках, це було зумовлено наслідками світової економічної кризи та її негативний вплив на економіку країни в цілому. У 2014 році також спостерігається скорочення обсягів інвестицій. Загострення військового протистояння, анексія Автономної Республіки Крим у поєднанні зі зростанням витрат-

ності виробництва та зменшенням внутрішнього споживчого попиту зумовили погіршення динаміки залучення капітальних інвестицій [6].

У рамках дослідження інвестиційних ринків України було проведено аналіз обсягів капітальних інвестицій станом на 2017 рік за різними класифікаційними ознаками.

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування представлені у табл. 2.

Аналіз засвідчив, що у 2017 році основним джерелом фінансування капітальних інвестицій є власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 69,9 % загального обсягу, що в абсолютному значенні складає 288644,2 млн грн.

Таблиця 2

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ФІНАНСУВАННЯ У 2017 РОЦІ

	Освоєно (використано) капітальних інвестицій у 2017	
	млн грн	у % до загального обсягу
Усього	412812,7	100,0
у т. ч. за рахунок		
коштів державного бюджету	14324,6	3,5
коштів місцевих бюджетів	38175,9	9,2
власних коштів підприємств та організацій	288644,2	69,9
кредитів банків та інших позик	21826,9	5,3
коштів іноземних інвесторів	5667,1	1,4
коштів населення на будівництво житла	32288,1	7,8
інших джерел фінансування	11885,9	2,9

Для порівняння в табл. 2 наведено обсяг капітальних інвестицій за джерелами фінансування за перше півріччя 2018 року.

Наприклад у першому півріччі 2018 року (січень–червень), як і в 2017 році, основним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 75,4 % загального обсягу, що складає 156037,4 млн грн.

Капітальні інвестиції за рахунок коштів держави займають незначну частку, в середньому 3,5 % від загальної суми капітальних інвестицій. При переході на ринкові відносини зменшення дер-

жавного фінансування вважається закономірним, але говорячи про дані за аналізований період, частка державних інвестицій є дуже незначною. Це відображає недосконалість інвестиційної політики країни.

Частка капітальних інвестицій за рахунок іноземних інвесторів також незначна, в середньому 0,2 %.

Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах становила 7,5 %.

Така структура джерел фінансування інвестицій, зокрема домінування в ній внесків за рахунок власних коштів підприємств та організацій, ставить у залежність розвиток вітчизняних підприємств і їх інвестиційну активність від їх прибутковості.

За результатами аналізу капітальних інвестицій за видами економічної діяльності станом на 2017 рік можна сказати, що найбільшу частку капітальних інвестицій залучає промисловість — 33,1 %, що складає 136490,1 млн грн, сільське господарство — 14 %, тобто 57804,7 млн грн і будівництво — 12,3 %, тобто 50640,4 млн грн [6].

Варто зазначити, що галузева структура інвестицій в основний капітал не є оптимальною: інвестиції в промисловість не становлять навіть половини обсягів усіх інвестицій, тоді як вартість основних фондів є домінуючою, а сільське господарство маючи надзвичайно великий потенціал, інвестується взагалі незначною мірою.

На сьогодні найбільший обсяг інвестицій надходить у промисловість. Отже, цього року на неї припадає 33,1 % внутрішніх і 29,4 % іноземних інвестицій. Втім, це пояснюється ефектом масштабу (часткою вкладу в економіці), а не реальною привабливістю галузі для інвесторів. Про це, зокрема, свідчать середньорічні індекси капітальних інвестицій за галузями.

Перші місця за обсягами залучених внутрішніх та іноземних інвестицій посідають виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів і металургія. Їхні частки наприкінці становили відповідно 17 % та 11,9 % внутрішніх інвестицій і 18,7 % і 39,7 % прямих іноземних інвестицій. Проте, на превеликий жаль, незначними є інвестиції в локомотив прогресу — машинобудування, відтворення основних засобів якого формує цикли економічного піднесення.

Аналіз міжнародної інвестиційної діяльності України у 2017 році зображено на рис. 3.

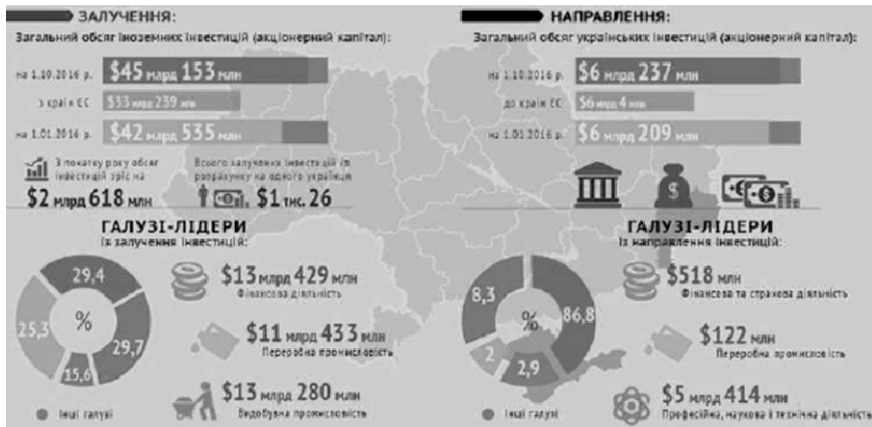

Рис. 3. Міжнародна інвестиційна діяльність України в 2017 році

Попри численні заходи для поліпшення інвестиційного клімату, Україна поки не є інвестиційно-привабливою економікою. Про це свідчать дані аналізу, іноземні капіталовкладення, здійснені із початку року — 2,618 млрд дол. США. Так, іноземний акціонерний капітал в Україні на 1 січня 2018 року становив 42,535 млрд дол., а станом на 1 жовтня — 45,153 млрд дол.

Між тим з України за кордон було направлено всього 28 млн дол. США.

За даними Держстату, найбільше український бізнес, що займається інвестиціями за кордоном, вкладає в науково-технічну діяльність, фінанси та страхування. Натомість кошти, які надходять до України, найчастіше направляються у фінансовий сектор і видобувну промисловість. Тобто Україна, по суті, стимулює технічний прогрес інших країн, тоді як сама є виробничо-сировинною економікою зі слабкою банківською системою.

У рейтингу «Doing Business 2018» Україна піднялась на +4 пункти і посіла 76 позицію зі 190 країн світу. Найбільший прогрес Україна продемонструвала у таких складових рейтингу: +105 пунктів (за 140-го на 35-те місце) по компоненту «одержання дозволів на будівництво» — завдяки зменшенню пайової участі в Києві з 10 до 2 % та зниженню вартості послуг з технагляду; + 41 пункт по "сплаті податків" за зменшення та уніфікацію ставки ЄСВ.

Україна, незважаючи на позитивні політичні перетворення, знаходиться в глибокій економічній кризі.

Відповідно, інвестицій, у тому числі і іноземних потребує більшість галузей і секторів національного господарства. Однак,

найперспективнішою в стратегічному плані, та з точки зору економічного зростання, і його внутрішнього джерела — підприємництва, є видобувна та переробна промисловості. Також значного рівня в стратегічному плані має сільське господарство та агропромисловість. З позицій інституціональних змін і трансформації економічної структури важливою є орієнтація інвестиційної діяльності на диверсифіковані, вертикально-інтегровані виробничі комплекси, що включають суб'єкти підприємництва видобувних, сільськогосподарських і переробних галузей. В тактичному плані досить перспективними є вкладення в туризм.

Наразі в Україні діє ряд консультативних і дорадчих установ, які спеціалізуються на питаннях інвестицій. Зокрема це:

1. Офіс залучення інвестицій (UkraineInvest) — постійно діючий дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України, що був створений постановою Уряду в жовтні 2016 року з метою залучення в Україну прямих іноземних інвестицій та вдосконалення іміджу держави як привабливої для інвестування країни

2. Український центр сприяння інвестиціям та торгівлі (ITFC) — незалежна некомерційна організація, яка слугує експертною платформою поєднуючи експертів. Що спеціалізуються на питаннях інвестицій, торгівлі та торговельної політики з міжнародним досвідом і розумінням специфіки ведення бізнесу.

3. Національна інвестиційна рада — консультативно-дорадчий орган при Президентові України. Основними завданнями Ради є: розроблення пропозицій щодо стимулювання та розвитку інвестиційної діяльності в Україні, формування привабливого інвестиційного іміджу України, у тому числі з урахуванням найкращої міжнародної практики; сприяння формуванню основних напрямів державної політики щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні; напрацювання пропозицій щодо стратегічних напрямів розвитку інвестиційного потенціалу України; вивчення ініціатив та потенційних пропозицій щодо інвестиційних проєктів; аналіз та узагальнення проблем, які перешкоджають інвестуванню в економіку України; участь в опрацюванні проєктів актів законодавства з питань інвестиційної діяльності [8].

Висновки: Підсумовуючи сказане, можна зробити такі висновки:

1. Державна інвестиційна політика національної економіки потребує відповідного обґрунтування цілей, змісту і значення для економіки загалом і встановлення її взаємозв'язку з економічною політикою зокрема.

2. Сформоване уявлення щодо сутності та процесу формування державної інвестиційної політики національної економіки як

система заходів, вживаних на національному рівні відповідними органами державного управління, котрі визначають обсяг, структуру та основні напрями вкладень коштів, ресурсів, праці, капіталу, інтелектуальної власності тощо на основі узгодження економічних інтересів всіх учасників інвестиційного процесу.

3. Визначено регуляторні інструменти та методи державної інвестиційної політики за вмілого застосування котрих досягаються поставлені цілі та визначені завдання.

4. Виявлено тенденції інвестиційної політики України, які характеризуються зростанням кількості інвестиційних угод. Встановлено, що дієвим механізмом інвестиційної політики є державно-приватне партнерство та індустріальні (промислові) парки.

Станом на 1 січня 2018 року на засадах державно-приватного партнерства в Україні реалізується 177 проектів, також пріоритет віддається створенню індустріальних парків.

Література

1. Альошин С. Ю. Науково-методичні підходи до оцінки стану інноваційного розвитку промислового підприємства / С. Ю. Альошин // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2014. — № 46. — С. 303–309.

2. Дмитрів В. І. Світовий досвід фінансового регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності / В. І. Дмитрів // Ефективна економіка. — 2014. №7. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3214>

3. Akamatsu, K. A historical pattern of economic growth in developing countries / K. Akamatsu // Journal of Developing Economies. — 1962. — Vol. 1(1). — P. 3–25.

4. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstst.rada.gov.ua>

5. Державні цільові програми. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=DerzhavniTsiloviProgrami>

6. Денисенко М. П. Організаційно-економічний механізм інвестування : [моногр.] / М. П. Денисенко. — К. : Наук. світ, 2018. — 414 с.

References

1. Alyoshin S. Yu. Scientific-methodological approaches to the evaluation of the state of innovative development of industrial enterprise / S. Yu. Alyoshin // Bulletin of the economy of transport and industry. — 2014. — № 46. — P. 303–309.

2. Dmitrov VI World experience of financial regulation of investment and innovation activity / VI Dmitrov // Effective economy. — 2014. # 7. [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3214>

3. Akamatsu, K. A historical pattern of economic growth in developing countries / K. Akamatsu // Journal of Developing Economies. — 1962. — Vol. 1 (1). —P. 3–25.

4. State Statistics Service [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.ukrstst.rada.gov.ua>

5. State targeted programs. [Electronic resource]. — Access mode: [http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=en-UA&tag=Derzhavni Tsilovi Programs](http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=en-UA&tag=Derzhavni%20Tsilovi%20Programs)

6. Denisenko MP Organizational and economic mechanism of investment: [monogr.] / MP Denisenko. — K.: Sciences. World, 2018 — 414 p.

Статтю подано до редакції 18.09.2019 p.

УДК 330.342.3/4

DOI: 10.33111/mise.98.4

Борисов Є.М., канд. фіз.-мат. наук,
доцент кафедри вищої математики,

Барвінок А.С.,

аспірант кафедри статистики,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Borisov E. M.,

Candidate of Physics and Mathematics Sciences

Associate Professor of the Higher Mathematics Department,

Barvinok A. S.,

Postgraduate Student of the Statistics Department,

Kyiv National Economic University named Vadym Hetnam

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

THE CONCEPT AND ESSENCE OF INCLUSIVE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY

Анотація. *Інклюзивний розвиток — економічне, екологічне та соціальне зростання, що створює можливості для всіх верств населення і розподіляє дивіденди збільшення процвітання, як у грошовому, так і в негрошовому відношенні. Інклюзивне зростання виходить за рамки одновимірного зростання ВВП. Важливі також робочі місця, навички, освіта, охорона здоров'я, навколишнє середовище та активна участь у економіці та суспільстві. Інклюзивне зростання означає як темпи, так і розподіл економічного зростання. Для того, щоб зростання було стійким і ефективним у зменшенні бідності, воно має бути інклюзивним.*